

Zgodnja

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXX.

V Ljubljani 6. malega serpana 1877.

List 27.

Dobro prevdari, kaj misliš brati!

(Dalje.)

Vsi romani niso sicer v enaki meri nevarni; vendar se po pravici lahko reče od njih, da naj boljši posvetni roman ni veliko prida. Naj prvo so njih pisavci pogosto ljudje brez vere in nrvnosti, katerih se more ogibati, kdor hoče ostati kreposten. Potem je njih zapadek navadno zaljubljeno življenje, polno homatij, v umetni obliki in z lepimi besedami se opisuje nevredna strast, in iše čitatelja nagibati k enakim strastim, k pomilovanju zanikarnosti in pregrehe, vse njegove občutke zbuja, draži, očaruje, slepi; ali se ne pravi to čistost serca napadati? Nekteri romani veljajo za čisto nedolžne, ker zapeljivost skrivajo pod sramožljivo obleko, kakor da bi hotli čednost opisovati v svitlem blišu; in vendar so v nekem pomenu ravno ti naj bolj nevarni, zakaj vse meri na to, da bi priprostega bralca pridobilo na svojo stran in vse zlagoma in tako rekoč nevedoma okužilo. In res, po gladki pisavi kakor očaran in rado-veden, kaj bo konec umetnih zapletk, bere vedno hlastneje, ima vedno več sočutja z izmišljenimi poželjivimi osebami, kakor bi res živele, začne polagoma z njimi enako misliti in čutiti, jih pomiluje, če ne dosežejo svojih namenov, se celo joka nad njih nesrečo, sočutno opravičuje tudi njih naj večji pregrehe in jih celo občuduje v njih. Tako polagoma in neopazljivo, pa toliko bolj gotovo slabi občutljivost vesti; čut za čednost pojéma, zgine tudi prejšnji gnjus nad zanikarnimi in dvoumnimi rečmi, vedno manj se človek spotika nad pregreho, kadar jo vidi v življenji, ob kratkem: zgubljena je čistost serca, preden se je človek prav zavé. Brez pretiranja se smé terditi, malo da ni čudež, če kdo romane bere in ohrani čistost serca. Za kaj družega se imenuje branje hrana dušna, kakor zato, ker je v človeku podlaga mišljenja, sojenja in čutenja, ravno tako kakor telesna jed postane meso in kri? Kakoršno tedaj branje, tak človek: ako je strupeno, kakor po naj več romanah, je namesti hrane strup, in to tem bolj, kolikor bolj je človek od nature nagnjen k hudemu. Telo se ne more ustaljati moči in nasledkom narurnega strupa; kako se bo tedaj serce ustavljaló duhovnemu strupu, kterege tako pogosto serka? Keršanska mladost, védi, da segaš po strupeni čaši, kadar segaš po takih bukvah.

Rousseau (r. Rusó), ta zloglasni prestomišljak minulega stoletja, pravi v predgovoru nekega svojega romana: „Oseba, ki se derzne brati tudi le eno stran tega romana, je zgubljena. Varuje naj se pa, svojo spačenost tem bukvam pripisovati; hudo izvira od poprej.“ Ali naj iz tega ne sklepamo, da je že samo dopadajenje

nad takim branjem znamnje ne več čistega serca? Rousseau sam je rekel v ravno tem predgovoru: „Čista deklica ni nikdar brala romanov.“ *) Če se ta sodba zavoljo svoje splošnosti tudi zdi preterda, dopuša vendar menda le redke izjeme. V 2. pregovoru piše ravno ta prestomišljak: „Hotli so branje romanov storiti mladini koristno. Bolj nespametne namére ne spoznam, kakor je ta. To se pravi ravno toliko, kakor hišo zažgati, da bi brizgalnicam potlej dali kaj opraviti.“ Nikar ne mislite, da veljá to samo francoskim romanom; nemški in slovanski niso nič manj kužljivi. Na več romanspiscev se dá primeroma obračati, kar pravi zgodovinar Volbenk Menzel o nemškem pesniku: „Göthe je v naj viši meri imel zmožnost bralca storiti sebi sokrivega, mu izsiliti odobrovaino čut... Če tudi jasno vidimo greh pred očmi, nas vender sili z njim grešiti, in ne odidemo brez sramote, da smo se za trenutek pozabili.“ O zaljubljenih romanah je izrekel ravno ta knjigoznanec naslednjo sodbo: „Vsak mož, ki ima serce na pravem mestu, bo občutil nekak gnjus in globoko zaničevanje, kadar take zaljubljene zbrozge položi iz rok. Naturna dušna blagočutnost se ustavlja zoper zlorabo, ktera prodaja blato za nedolžnost.“

Kteri misleč človek bo tedaj terdil, da branje romanov ni škodljivo? Res pravijo včasí prijatli takega branja: Meni ni nič škodovalo. Ali je pa to res? Ali si dobro prevdariš samega sebe, kakošen si bil pred branjem, in kakošen po branji? Ti se pečáš z zanjkami strasti in z ovinki pregrehe, s pletkami ljubosumnosti in s kovarstvi ljubezni; duha in serce si napolnuješ z nečistimi podobami in domišljijami; pa praviš, da nima nikakoršne moči do tebe? Kdo si ti, ki tako govoriš? Imaš li drugo naruro kakor drugi ljudje, brez hude poželjivosti, brez grešnega nagnjenja? Ali si čisti duh? Kako pa je to, da take bukve tako željno požiraš, po več ur bereš, celo z zamudo svojih dolžnost in zoper razločno prepoved? Kako je to, da se tako rad mudiš pri nekterih versticah in jih morebiti bereš po večkrat? Če je pa temu tako, kako moreš še reči, da tisto branje nima do tebe škodljivega vpliva? Ali hočeš s tem reči, da si od nature čisto merzel, brez občutka? Pa potem bi ti bilo tako branje dolgočasno. Ali je znamnje, da ti je sramožljivost opešala in zamerla? Le verjemi, keršanska mladina, da ti branje romanov škoduje, to vidi prijateljsko oko bolje kakor ti sama, in kadar boš sama vidila in čutila, takrat bo prepozno.

(Dalje nasl.)

*) Jamais fille chaste n'a lu de Romans.

Zakaj ljudje in zanikarni katoličani duhovne čertijo, preganjajo, tako gerdo obrekujejo? *)

(Dalje.)

Zadnji vzrok, zavolj kterega liberalci nad duhovni lajajo, so očitani mastni dohodki (?) in obilno bogastvo (?). Da je to očitanje krivično, prazno, se prepričamo, ako dohodke duhovnov s dohodki drugih stanov primérjamo. Dekla, ki naj nižje dela v kuhinji opravlja, dobiva po 5-10 gl. plače na mesec, brano, in še posameznih poboljškov. Zmed 300.000 katoliških duhovnov jih je 250.000, ki nimajo toliko gotove plače, kot marsikter posej, daairavno je vsakateri o času študij porabil nad 4000 gl. Na Moravskem, Češkem, Ogerskem, Laškem je veliko duhovnov, ki nimajo po 100 gl. letne plače; postranski dohodki, posebno pri nižji duhovščini, velikrat niso vredni, da se v poštév jemljó. — Večina mladib duhovnov pride na 250, stareji na 600, le malokteri na 1000 in več goldinarjev letne plače po naših škofijah. Pravniki in odvetniki zahtevajo za nektare besede vradnega pogovora po 5-10 gl.; mnogi zdravniki dospejo do 10-20.000 in še več gl. letnih dohodkov.

Štatišični izkazki l. 1870 so v Avstriji o dohodkih svetovnih duhovnov in samostanov prinesli sledeče številke: Lastni dohodki duhovnov so znašali 5½ milijonov gl., in doklada iz verske zaloge 2 milij. gl., — skupaj 7½ gl.; omenim naj nektare bližnje kronovine: Štirsko 243.000 gl. lastnih dohodkov in 181.000 doklade; Koroško 150.000 in 56.000 gl.; Krajsko 149.668 in 30.269; skupaj 746.680 gl. — In zavolj le-te majhne svote 7½ mil. dvigajo liberalci radi lagoj, kakor undan „Tagblatt“; od te svote se pa morajo odbiti državni davki in stroški patronatov. Treba je opomniti, da so v ti svoti zapopadeni tudi dohodki škofov in korarjev za vzderževanje bogoslovcev. Ako se ta svota med vseh 19.618 duhovnov v enaki meri razdeli, pride počéz na vsakega po 380 gl. — Še bolj jasna postane ta malenkost, ako jo primerjäs s strašansko svoto, ktero vradniki (kterih skupno število je 165.000) za plačo dobivajo, namreč 90 milijonov gl., svota, ktera ne dohaja iz legatov (poslednjih volitev), kakor pri duhovnijah in verski zalogi, ampak iz davkovega denara. Znesek pokojnin vradnikov je nad 13 milij., in zneak vojaških penzij nad 10 milijonov; to tedaj prekosi znamenito vse dohodke aktivne in vpokojene duhovščine, s pristavkom, da so onih plače občinstvu silno občutljive, ker morajo blagajnice z davki napolnovati, nasproti pa dohodki duhovnov občinstva skoraj nič ne obtežujejo, ker jih dobivajo veči del iz vstanovljenih zalog.

To so tedaj one strašanske bogatije duhovnov, ktere naše liberalce in druge nesprensišljence toliko v oči zbadajo; res je sicer, da so si nektari, ki so že veliko lét in po boljših službah pastirovali, ali pa če so imeli lastno premoženje, nekoliko prihranili; to pa od tod izvira, ker so zmerno živeli, se niso vdeleževali potratistih veselíc, n. pr. gledišč, plesišč itd. Zakaj pa drugi, posvetni ljudje, ki imajo enake in veliko obilnejše dohodke, ne le nič ne prihranijo, ampak v dolgovich tičé? Zato, ker mnogi poleg ali namesto edino pravega Boga še veliko drugih bogov časté, n. pr. gerlo, trebuh, sladnosti, lišp. In zakaj liberalci tako po mačje ne gledajo milijonov marsikterih judovskih in družih bogatašev, „švindlarskih“ in drugotnih viteзов ter ne preiskujejo, po kakovih potih so si mnogi ono strašansko premoženje pri-

*) Ta in nektari drugi spisi so zarad znanih družih tvarin zastali, zdaj pa se bo vse nadaljevalo. Vr.

svojili? Zato, ker mnogi takih odirajo katoličane, cerkvam in vstavom nič ne darujejo; nasproti pa duhovni veči del prihranjenega določujejo ubogim, študentom, cerkvam, za dobrodeljne vstanove. Ako bi bili naši liberalci živeli že pred 200 leti, gotovo bi mi ne imeli toliko bolnišnic, sirotišnic in enakih vstavov, ktere so sv. Vincencij Pavljan, Janez od Boga, Francišk Salezijan i. dr. vstanovili, ker bi bili tadanje vernike hujskali, da naj nič za dobre namene ne darujejo, nasproti bi bilo pa na svetu več pokopališč za samomorce, več gledišč, norišnic, jetnišnic, vislic in drugih liberalskih tempeljnov. (Dalje nastl.)

Ogled po Slovenskem in dopisl.

Pri Mariji škapulirski na Češnjicah. (Konec.) V dan presv. Rešnjega Telesa smo imeli prav lepo procesijo zjutraj o ½5. Kako je to jutranje sveto opravilo ljudstvu po godu, kazalo je očitno s svojim obilnim udeležtvom in res s spodobnim, keršanskim obnašanjem. Od pravega do zadnjega vse s paroma; spredaj možaki, za njimi otročiči — najpred mali in za njimi večji do spolnjenega 17. leta s svojim križcem. Pameten možak je nadzoroval otroke in zlasti še vodil male deklice, ki so cvetlice po poti in pred evangelijskimi postajami potresale. Za duhomom s presv. Rešnjim Telesom šla je dolga versta ženskih. Spredaj in zadaj v procesiji se je glasno molilo. Več jih je imelo sveče.

Pred dobrimi par leti so se tudi v tukajšnjem kraju zarad procesije presv. Rešnjega Telesa fara s faro verstile. Tako n. pr. so šli v dan presv. Rešnjega Telesa Češnjiški farmani s cerkvenima banderoma v Krašnje, prihodnjo nedeljo so pa došli Krašnjanji s svojim banderom na Češnjice. Enako ste se nekaj časa verstili Blagovska in št.-Ožbaldska procesija. K nesreči pa so le premnogi to, ker je bilo odmenjeno v slovesnejši obhajanje tega naj lepšega Gospodovega dne, pričeli rabiti v napako. Po skončanem sv. opravilu so šli mnogi ptuji farmani kar s cerkvenim banderom v kerčmo. Ker pa domači farmani za ptujimi, pri vinski kapljici se veselčimi, niso hotli zaostati, se je pričelo, skoraj bi rekel, pijančevanje, prepevanje, vpitje in kričanje kar na poskušnjo. Pridružil se jim je včasih še kaki škripač, ter se je pričel še ples! Nerodnosti in nespodobnosti ni bilo ne konca ne kraja. S cerkvenim banderom so jo včasih že prav pozno, in se vé, da le premnogokrat vsi vinjeni domu prihrumeli. Primérilo se je pa tudi, da so še le otročaji cerkveno bandero prinesli nazaj v farno cerkev. Da se temu skrunjevanju naj lepšega Gospodovega dne pride po moči v okom, obhajajo se zdaj že nekaj lét te procesije kar mogoče slovesno v dan presv. Rešnjega Telesa v vsaki duhovniji za-se. Tako na Vranji peči, v Zlatem polji in na Češnjicah. Pa tudi iz Blagovice nič več z banderom v št.-Ožbald ne hodijo. Moram očitno pripoznati, da v tih letih, kar tu na Češnjicah procesijo imamo zjutraj o ½5 v praznik presv. Rešnjega Telesa, je procesija vselej prav lepa — brez vsakakoršne nerodnosti ali nespodobnosti.

Ginljivo je bilo popoldansko sv. opravilo tega visocega praznika Gospodovega, ki je bil letos ob enem zadnji dan Marijnega mesca in toraj tudi praznik naše ljube Gospé presv. Serca. Po sklepnem ali poslovilnem branji iz letošnjih res lepih šmarničnih bukvic in petih litanijah je bila zahvalna pesem. Po blagoslovu s presv. R. Telesom pa ginljivo: „Z Bogom zdaj, Marija pravi“ itd. Zvonovi v cerkvenem stolpu v prijaznem priterkavanji še vedno veselo doné, možnarji pred cerkvijo mogočno gromé, v cerkvi pa se med ginljivim petjem po-

slovilne pesmi od res prijaznega šmarničnega sv. opravila prav mnogi v solzah topé. „Danes še le prav živo čutimo, kaj so nam bile letošnje šmarnice, danes ko jih za letos več ne bo;“ taki in enaki govori so se čuli med gredočimi iz cerkve. V četrto smo obhajali v tukajšni Marijini cerkvi šmarnice, ali moram priznati, da tolikega vtisa kot pri letošnjem sklepem sv. opravilu nisem še zapazil. Posebno izmed ženstva se prav mnoge še dolgo po skončanem sv. opravilu kar niso mogle ločiti od Marije in nje šmarničnega altarja.

Krona vsih tukajšnjih letošnjih cerkvenih slovesnost je pa bilo obhajanje škofovske 50letnice našega sv. Očeta Pija IX. Že k delopustnemu zvonjenju v soboto (2. junija) ob 4 popoldne so možnarji s svojim mogočnim gromenjem naznanjali, da se ima drugi dan obhajati posebna slovesnost.

Na večer o 1/2 8 so bile litanije. Nato pa zapovedano zvonjenje med vednim gromenjem možnarjev. Po gričih in planjavi so se pa pričeli prikazovati svitli kresovi, ki so naposled tako mnogoštevilni prihajali, kakor še popred nikdar ne. Tako so se tukajšni ogledovalci kresov pogovarjali med seboj. Vse je mergolelo tih svitlih lučic po planem in po gričih proti Šmarni gori in Škofji loki. Tudi po gričih moravske obširne fare se jih je prav mnogo svetilo. Nad ljubljanskim št.-peterskim predmestjem se je vidil beli svit, akoravno je od tukaj do Ljubljane 6 ur hodá. Še bolj svitlo je pa bilo nad Škofjo loko. Le v tukajšni mali Češnjiki duhovniji je gorelo devet kresov, izmed krerih so bili nekteri prav velikanski in ki so goreli po nar višjih krajih tukajšnega pogorja. Strel je bil na dveh koncih fare. Tudi od drugod se je čulo zvonjenje in pokanje možnarjev. Če prav pozno v noč, se je še vedno razlegalo Moravško mogočno zvonjenje. Ko se je toraj v cerkvi spovedovalo in so od zunaj veselo plamteči kresovi, kakor tudi donenje vbranih zvonov in pokanje možnarjev veselo naznanjevali ljubezen in verno vdanost do sv. Očeta Pija IX, so v cerkvi zbrani pričeli glasno moliti sv. rožni venec in radostnega serca glasno prepevati Marijne pesmi, med ktere pa so vpletli tudi Pijevo himno. Ogledavši že pozno neštevilne kresove začujemo iz cerkvenega stolpa doli glas možaka, tukajšnega posestnika. Zdaj pa molite, ker z velikim zvonom se bo zvonilo v devetkratnem premolkljeju Piju IX na čast.

Drugo jutro na vse zgodaj so že zopet možnarji zagromeli, zvonovi pa veselo zadoneli. Se vé, da se je tudi tako dopoldanska kot popoldanska služba Božja kar mogoče slovesno obhajala. Prelepo in silo veselo je pa bilo to, da so farmani res nepričakovano mnogoštevilno pristopili k Božji mizi darovaje sv. Obhajilo za ljubljene sv. Očeta Pija IX, odpustke pa sercu Jezusovemu za uboge duše v vicah. O tem preveselem praznovanju pač smemo reči: To je bil res dan, ktereга nam je bil pripravil Gospod!

K sklepu bodi še omenjeno, da pred kratkim v Ljubljani se mudivšemu mi je pri Božji službi v neki cerkvi med drugim jako dopadlo tudi čisto rahlo, počasno in kratko pozvončkanje, kakršno je pred kratkim v „Zg. Danici“ nekdo pohvalil in priporočil. Tako pozvončkovati sem prvokrat čul (pred nekoliko leti) v Zagrebški stolni cerkvi ob času pogreba ranj. kardinala in nadškofa Havlika. Ko so k povzdigovanju res velikanske orglje utihnile in je donel le ne ravno premajhni pa miloglasni zvonec, rahlo in počasno vplivalo je to zvončkanje tako na moje serce, kakor še nikdar ne poprej ne pozneje. Zapazil sem pa tudi pri obilo nazočem ljudstvu enak vtis, ker ne le priprosti, ampak tudi gospôda se je na zvonca donenje polagoma zgrudila na kolena. Pridši na tedanji svoj dom v kostanjeviško faro,

sem precej strežnike enako zvončkovati navadil. Marsikdaj sem čul govoriti: Ne bi bili mislili, da tudi zvoncev glas tolikanj k pobožnosti budí.

Iz Loške dekanije, 30. rožnika. Naj novejši je to, da je pri nas v naši dekaniji škofovo obiskovanje za en teden odloženo. Bil sem 18. v Lučinah, in že tam so bili škof nekoliko bolehní. Bil sem tudi sv. Ahacija praznik v Idriji. Začelo se je opravilo ob 7 zjutraj s slovesnim prihodom knezoškofa, ki so po navadnih molitvah in blagoslovu stopili na prižnico, pohvalili Idrijčane zavoljo lepo ozališane cerkve, umetne godbe in preslovesnega sprejema, rekši, da ni veljal njihovi osebi, ampak le njihovi službi, kakor nasledniku aposteljnov. Napovedali so jim popolnoma odpustke, razložili dolžnost botrov, priporočili otrokom prav posebno strah Božji in stanovitnost v veri. Omenili so tudi slovesne procesije, ktere vdeležiti si v posebno čast in veselje štejejo; povedali so, da bodo po popoldanskih večernicah opravili molitve za verne mertve, naj poprej za ranjka škofa, in ko so jih spominjali ranjkih škofov, Antona Kavčiča in Antona Alojza Wolfa, velikih dobrotnikov Idrijske fare in mesta, so bili mnogi poslušavci, duhovni in bolj postarni mestjani, do solz ginjeni.

Po sveti maši, med katero so obhajali obilo vernikov obojega spola, so po kratkem oddihljeju delili zakrament sv. birme. O 1/2 10 so g. kanonik dr. Pavker med obilno azistencijo služili veliko sveto mašo, pri kateri so bili tudi preč. gosp. knezoškof nazoči. Potem je bila procesija s presvetim Rešnjim Telesom, ktereга so premilostljivi gospod škof vodili; navadni blagoslovi so bili pred štacijami sv. Barbare, sv. Terezije, sv. Ahacija in sv. Janeza Nepomučana; o poldan je bilo cerkveno opravilo dokončano. Ljudstva je bilo zelo veliko prišlo, ker je zvedilo, da bodo premilostni gosp. knez in škof sami procesijo vodili. V Idriji rojenih duhovnov je bilo 6 pričujočih — vseh nas pa 18 brez knezoškofa.

Pri obedu sta bila tudi pričujoča veliki vodja rudniški g. Lipold in okrajni glavar baron Gusič. Naspravljali so premilostljivemu škofu s preserčno željo, da bi se še večkrat zamogli te svečanosti vdeležiti; knezoškof so se prav priserčno zahvalili vodju rudniškemu za slovesni sprejem, duhovšini za vdeleževanje pri procesiji, ter željo izrekli, da bi Bog nebeški zlival obilnega blagoslova za časno in večno dóbro nad vse prebivalce Idrije. G. okrajni glavar je napil z namenom, da bi duhovska in deželjska gosposka se podpirale in obé skerbele za srečo in blagor ljudi. — Prav prijazno smo se pomenkvali, in ko smo memo gredé vidili zelo lepo šolsko poslopje, ki bode kmalo dodelano, si nismo mogli kaj, da bi ne bili milovali duhovšine, ki ima zelo slabo, nerodno zidano farno hišo, ko pa za otroke take palače zidajo, — kmalo bi bili rekli narobe-svet. Popoldan so se milg. škof odpeljali v Ledine.

V Žiréh so bili ljudje zelo veseli, da pride č. g. Jožef Vidmar k njim za duhovnega pastirja, — postavljali so mlaje itd.

V ponedeljek so bile volitve volilnih mož v Poljanah in Javorjrah. Izvoljeni so narodnjaki, dasiravno so se iz Loke cele reči nasprotnih brošúr pošiljale celo tudi v Javorje.

Iz Podgrada. Ker se od vseh strani naše domovine poročajo vesele naznanila, kako slovesno, veselo in lepo se je obhajala 50letnica našega ljubljene sv. Očeta Pija IX, povej katoliškemu svetu, ljuba „Danica“, da tudi na Gorjancih ni bilo brez veselja in slovesnosti 3. rožnika. Ko je v predvečer po celo uro trajočem lepem priterkovanju v mraku zadonel pok možnarjev, se je zasvetil veliki kres na starem gradu Mehovem, kateri je gorel blizo do belega dné. Ves čas se je streljalo, kar

je daleč po nižavi proti Rudolfovemu odmevalo, toliko bolj, ker drugod so pač goreli kresovi, katerih smo od tukaj čez 30 šteli, streljanja pa ni bilo slišati. Med tem se je popevalo in marsikak „Živio“ je zadonel na čast sv. Očetu. Drugo jutro je bilo slovesno duhovno opravilo, kjer se je pela tudi papeževa himna, bil je temu priméren govor, in prav veliko ljudi se je vdeležilo svetih odpustkov, ktere so sv. Oče za ta dan vernim podelili. Popoldan ob eni je zopet veliko ljudi počastilo Jezusa v presv. Rešnjem Telesu in gotovo marsikak pobožen zdihljaj je kipel k nebeškemu Očetu za poglavarja svete vesoljne Cerkve, ktereга nam Bog ohrani še mnogo lét!

Temu naj še dostavim, da smo v županiji št.-Mihel-Stopič, kamor spadajo tudi fare Vavtavas in Podgrad, imeli 19. t. m. volitev 14 volilnih mož. Volilcev je bilo prišlo 44; zmagali pa smo sijajno, 24 glasov ima naš zadnji volilni mož; prvi od nasprotne stranke pa le 16. Ako je šlo povsod tako srečno, se nam je nadjati narodne zmage.

Pravi ne izmišljeni „puščavnik na Gorjancih“.

Iz Teržiča, 1. mal. serp. (Pojasnilo in odboj.) Ljubljanski list „Tagblatt“ šte. 140 (21. rožnika t. l.) je donesel sastavek obrekljiv in lažnjiv, namenjen zoper duhovščino, sosebno pa čez naše častite gospode duhovne prav strastno in zagrizeno jezo razliti. Pisalec ni sam, in kakor pri takih zabavljivih spisih sploh, je vedno jih več zraven zapopadenih, in lahko bi se dali taisti s perstom pokazati, ki po pregovoru: „spredej ližejo, zadaj praskajo“.

Da bi svet ne menil, da je res temu tako, ako bi k tem umazanostim molčali, smo prisiljeni se braniti in tukaj po „Danici“ vsem verlim bralcem naznaniti in povedati, da je omenjeni spis ves lažnjiv. Zagrizena, zoperna in hudobna upornost zoper teržiško duhovščino je stara, od več lét že, izhaja pa le od nekterih prenapetih glav, ki se za sosebno inteligentne štejejo in si domišljujejo vse vednost, razsvitljenje, moč in mogočnost kot na metre domerjene imeti. Vzrokov in zgodovine te zagrizenosti ni tukaj prostor naštevati. Kolikorkrat se volitve povračajo, se ponovi stara praska in hujskanje, ne samo na duhovne, temuč tudi na vse druge v tergu, ki niso po njih volji, in v njih rog ne trobijo. — Moramo v prvo reči, kako močno se je pisavec sam v jezik ugriznil, ako meni, da so sedanji ljubljanski vis. čast. gosp. kn.-zo-škof tudi tako slepega liberalnega duha navzeti, kakor naši liberalci. Dolžni smo pa pred vsem očitno dokazati, da so naši čast. gg. duhovni skoz in skoz vse pohvale vredni. — Kdo zamore reči, da bi svojih dolžnosti ne spolnovali? Vidimo jih pri poduku otrok v šoli in v cerkvi z vsjo skerbjo marljive. V spovednici in pri bolnih na vsak migljaj pripravljene. Na prižnici so vneti *) (da bi jih le ti, ki se liberalne štejejo in ponašajo, bližej poslušat hodili, namesto da jih o priložnosti opazujejo, besede lové, in pri svojih shodih v zasméh ponavljajo; — ali če k večjemu od verlih mater in bogoljubnih gospej nadleževani do cerkve pritirani zunaj od strani zide brusijo).

Kdo zamore našim častitim gospodom v njih obnaši kak spotikljaj dokazati? Ali jih ne vidimo povsodi in do vsakega vijudnih, postrežljivih, odkritoserčno prijaznih? — In ali so mar ti domišljivi liberalci postavljeni za ogledube nad malenkostmi duhovnov? Ali so mar čisto pozabili, ali svojeglavno nočejo vediti, ko je pred enim leti vročinska bolezen s kozami po Kranjskem

razsajala, kako se je bila tudi v našem kraju razširila, sosebno pa v obeh Rovtih, v Šentanski in v Šentkatarski dolini, da je to bil taisti visokodušni gospod kaplan, ki je neutrudno, neustrašeno, z duhovno vdanostjo na vsaki klic, po noči in po dnevi, o vsaki uri in v vsakem vremeni bolnim pristopil v duhovni tolažek, na primér, še po tri- in štirkokrat na dan, iz ene doline v drugo, to tudi do naj višjih stanovnikov! — In tega blagega visokodušnega kaplana sedaj po telesu velikega dražljivca in podpihovavca psujejo! Vsim dobro mislečim se to stуди in gabi; ni je hiše, ne delavnice, ne kota, da bi se o tem ne govorilo; stari, že davno pokopani in pozabljeni dogodki nasprotnikov se na dan spravljajo strastno zabavljivo, v zasméh in pohujšanje mladine, in dorastle mladosti.

Niso vredne zanikarnosti, da bi se od besede do besede pojasnovali in ovračevali; bodi samo za sedaj omenjeno, kar pisavec pristavlja, — da bi bil ta „po telesu veliki kaplan ljudém žugal, da bi znal kdo take hiše zažigati, ki bi ne bile o papeževi slovesnosti razsvitljene“.*) To vse ni res! Zgodba tega nemarnega govorjenja je vsa druga. Ljudje so se bili tukaj že davno popred sami za razsvitljenje odmenili, pripravili in so se tega močno veselili. Zaslišala se je pa govornica, da naš srenjski gospod župan in njih več na njegovo stran se upirajo in da on žuga osvetljenje prepovedati — so imeli ti v srenjski sobi shod in posvet, kaj? kako zoper osvetljenje storiti? — ter so spis poslali do okrajnega poglavarstva v Kranj, češ, „da je bilo od gosp. fajmoštra osvetljenje naravnost oznanjeno“.

Toda gospod fajmošter so po oznanili na prižnici rekli le to-le: „Kar pa kake kresove, ali osvetljenje hiš in oken ali kako drugo veselico zadene, je pa to le zunanja reč, in je vsakemu po svoji volji pripušeno.“ — Kolikor bolj se je govornica razširjala med tednom, da bo gosp. župan osvetljenje prepovedal, toliko bolj so se ljudje na to deržali, in bi se ne bili dali ustaviti, mermranje in zabavljanje je bilo silno, marsiktera gorka in grenka se jim je zaslišati dala, ter so zopet od županove strani raztresli: da mu je bilo brezimenno pismo polano, ako bo on osvetljenje prepovedal, da mu bodo hišo ali dervarnico zažgali. — Ali je bilo to res pisano, ali ne, ne moremo doterditi. Le toliko je na tem, da se dokaže in dostavi, da gerdo obrekovanje je, da bi omenjeni gospod kedaj bili izustili besede, da bi se znali ljudje znajti, kateri bi nerazsvitljene hiše podkurili. Marsikaj bi še bilo o teh nepotrebnih razpravah omeniti; pa „Danica“ ni list za praske in strastne dogodke; dosti je, da so glavni napadi in lažnjivi izreki „Tagblatovega“ sporočevalca overženi in zavernjeni; sej Teržičani niso vse skozi tako strastnega duha, kakor se eni imenujejo in štejejo; pri nas je delavski kraj, od roke do roke, od dne do dne živimo; v sedanjih tesnih časih je dosti terda za pridobitev vsakdanjega kruha; kakor drugod tudi tu kupčija ne gre po volji, rokodelski izdelki se le počasi odpravljajo, pomanjkanje denarja tudi tukaj močno čutimo; niži rokodelci ali sploh delavci so s premožnejšimi v zavezi, in ti tudi brez delavcev obstati ne morejo; pri nas se ne šteje nepotrebnih lenuhov, vse za delo poprime. Le prašali bi, komu je mar in volja se na vse to v prepire, praske in zamere podajati, sej eden drugemu tako rekoč v žep vidimo. — da bi kdo preveč imel, jih malo šteje mo. Sploh Teržičani še niso tako zagruđeni, zakernjeni in opokli, da bi jim za versko reč nič mar ne bilo; kaj nasprotnega jih zabolí, zbode, zdrami, in ne dajo si z lepo kaj uzeti, toliko glasneje se upirajo, kolikor bolj se zoperniki očitno kažejo in v zobe dajejo.

*) To velja tudi počéz o duhovnih, ktere „Tagblatt“ tako rad čerini, da je njih gorečnost boljsega prizadevanja vredna, da hujskajo itd. Vr.

*) To je „Tagblatt“ zdaj preklical. Vr.

Imamo pa zraven še verle gospé in keršanske matere, ki tako dolgo tarnajo, rujejo in nadležujejo pri domu, da njih misel in keršanski red mora obveljati; nič se ne ustrašijo in tudi ne zmenijo, če se jim zabavlja z nesramnimi besedami, kakoršne le neolikanim ljudem iz ust uhajajo, in jih nočemo tu ponavljati.

Te male verstice naj bodo v pojasnjenje in dokaz blagim bralcem in v potolažilo žaljene duhovšine, in ako bo trebalo daljnega razgovora, zna priti v drugo kaj več.

Zanašamo se pa željno in upamo, da bo namesto raspertja in psovovanja nastopil raji lepi red, mir in vzajemno porazumljenje, ter bi potem v resnici se reči zamoglo: „Teržičani vsi glih!“

Eden v imenu ogromne večine.

Iz Valdivije na Čilejakem, oddano 24. aprila 1877. (*Liberalno in framasonsko počenjanje. Prganjanje latinščine. „Dohtarice.“ Novo zlato — nova sreča! Nadškofu zavdano. Bolezni.*) Od tiste dôbe, ko se mi „Danica“ — „via England-Panamá“ — pošilja, se še nobena številka zgubila ni. Prosim tedaj vedno po tem potu pošiljati. Ni potreba, da se vsaka številka posebej pošlje, ampak po dvé in dvé; pa naj se s špago na skriž zvežejo in potem „napis“ pridene.

V republiki Ekvadorski so Borrero-ta nekaj časa zapertega deržali, ali na prošnje poslancev francoskega in kolumbijanskega so ga ječe oprostili in na ptuje odpravili. Veintemilla (Veintemilja), novi vsiljeni president (predsednik), je že začel po liberalsko ravnati. Škofa Riobamba škega je začel strahovati zavoljo par besedi zoper liberalizem; postnega pridigarja v Quito (Kitó) je dal po vojskarih od cerkve odpeljati in na ptuje pregnati — brez vse pravde!

V naši republiki se zdaj govori, da naš predsednik Hanibal Pinto se podá na popotvanje v Evropo, med tem pa Errazuriz (poprešnji predsednik) na mesto stopi.

Veliko hrupa dela naš kultusminister s prenovljanjem v šolskih zadevah. Dal je namreč dekret, če kdo skaže, da zná francosko in nemško, ali francosko in angleško, mu ni potreba delati skušnje v latinskem pri „rigorozih“ za doktorski naslov. Vstanovil je v „liceje“ (tukajšne srednje šole) celo gerško namesto latinščine; ali smešno je, ker med vsemi Čileni ga ne najdeš, da bi le mervico gerškega razumel. Če tedaj ne bo kaki Evropejci se tega poprijel, ostane vse na suhem.

To je pa naš „Amunátegui“ (to je njegov priimek) storil iz sovrašstva do cerkve, da bi ji latinščino odpravil. On je očitno znan „mason“ (frajmavrer).

Dalje je dal nov ukaz, da tudi za ženske se morajo napraviti viši šole, tako, da bodo tudi one lahko dohtarice, bodi si zdravništva ali pravic; tudi inženjirstvo, z eno besedo, vse vednosti (kakor moškemu spolu) in vse službe bodo tudi ženskim odperte. „Emancipationsbill“ ženskega spola je ta nova vravnava. Sad pa, kterege išejo, je ta, da bi tudi pobožnejši ženski spol liberalizmu vgoden storili. To vse so dela „masonske“!

Ali neko drugo reč Vam imam naznaniti, ki je res vredna naznanila in utegne naši deželi veliko bogastva pridobiti. Neki profesor Paraff (ime kaže, da je ptujec) je iznajdel šego iz tukajšnega kupra ločiti zlato. Da tukajšni kuper (kotlovina) ima zlate dele v sebi, se je že poprej vedilo (ali pri vsem delu so le nekaj nad 0-001 zlata dobili); ta profesor pa je zadnjič iz 700 centov kupra dobil zlata za 300.000 tolarjev vrednosti. Tukajšni tolar — peso imenovan — je ravno 2 gl. a. v. Zdaj preiskavajo to zlato, nekaj so ga poslali tudi v Evropo v preiskavo. Bomo vidili, ali zasluži zares ime „zlata“; tukaj se to terdi.

30. mal. travna. Kakor pravijo poznejši naznanila, se novo zlato ne dobiva iz pravega kupra, ampak iz kuprovih plén ali žindre.

Ravno berem v „Estandarte Catolico“ iz Sant-Jaga, da so nadškofu v Quito (Kito) na véliki petek pri cerkvenih opravilih zavdali. Berž ko je bil namreč zavžil vino (znano je, da véliki petek se mašnik obhaja samo s sv. Rešnjem Telesom, vino se ne posveti, ne „konsekriira“, ter ne spremeni ta dan v sv. R. Kri), je začutil, da mu je slabo, in umerl je kmalo potem. Preiskanje je pokazalo, da je bilo ostrupljenje s strupom „strijhniom“, ki je bil veržen v steklenico za vino. (Mavtaratvo! Kaj ti vse počenjaš! Opom. dopisn.)

5. vel. travna. Premnoge opravila mi ne dopusté osôpsti se, ter moram prejenjati. *) Kužne koze silo divjajo, ter sem skoro vedno na potu. Do 2 ure daleč gre v dir, in ko domú pridem, čaka že drugo obhajilo. Poslednje tri dni je malo odleglo. Černe kozé so; terpé posebno revni stanovi, ker se pri slabem stanovanji in obleki le prepogosto premrazijo. Lansko leto je rudečica pobrala v mestu in po okolici do 400 ubozih otrók, letos je prišla versta do odraslih. Zraven šole in drugih duhovskih opravil od bele nedelje tudi vsako nedeljo pridigam pred sv. mašo v španjskem, po maši v nemškem jeziku. Molite za-me.

P. Maks, l. r.

Na Gori sv. Bernarda.

Pred nekaj časom je „Danica“ poročala več dogodb o hospicu sv. Bernarda, naj pové še to-le:

O zadnji nesreči, ki se je bila pripetila na gori sv. Bernarda, se sledeče poroča: V četrtek, 18. novembra 1875, se je kardelo 12 laških delavcev napotilo rano zjutraj iz terga sv. Petra, da bi prišli čez gorsko sedlo. Okoli sredi poti od gorskega podnožja do slovečega hospica srečajo 3 redovnike, spremljane od velikega bernardinskega psa, ki so se bili vsled redovnega pravila na pot podali, da bi zašlih potnikov iskali. V tem trenutku je začelo strašno mesti; vihar je novo padli sneg kviško vzdigaval, in potnike z njim pokril. Prednje kardelce potnikov, petero delavcev, trije menihi in zvesti pes, je bilo popolnoma pod snegom pokopano. Tudi drugi sedmeri so bili na tla poderti, pa vendar se jim je posrečilo, da so se izpod snega izkopali. Dolgo časa, pa brez vspeha si leti prizadevajo, da bi svoje tovarše oteli in toraj se nazaj vernejo. Izmed deveterih v sneg zakopanih je prišel le zvesti „Turko“ (pes) zopet na dan; uboga žival priteče v samostan, kjer so redovniki iz njegovega obnašanja le predobro spoznali, kaj se je pripetilo. Več njih se jaderno podá na pot, poskusit, da bi nesrečneže oteli. Vse prizadevanja so bile brez vspeha. Žalostni se vernejo redovniki v samostan in zapazijo ne daleč od kraja nesreče v neki koči zavetje enega izmed unih treh redovnikov, ki so bili sprejeli potnike. Temu se je bilo po velikem trudu posrečilo, da se je bil izkopal izpod snega in priplazil v zavetnico, v kateri je že celih 27 ur bival. Imel je ravno še toliko moči, da je zamogel nesrečni dogodek povedati, in potem je umerl v naročji svojih soredovnikov, ki so ga merliča prinesli v hospic. Nadaljevali so še iskanje nesrečnežev, pa brez vspeha. Omenjena nesreča je bila največi, oziroma na število mertvih, ki so se zgodile od leta 1816 na gori sv. Bernarda.

*) Prosimo o drugi priliki zopet kaj.

Prošnje do sv. Alojzija.

Svetega Alojzija častimo,
Pesem naša njega naj slavi,
Brambi se njegovi izročimo,
On je zvesti varh nedolžnosti.
Bodi nam besednik vedno mili,
O Alojzij, angeljski svetnik!
Kadar smo v nevarni dušni sili,
Bodi vselej ti nam pomočnik.

V tvoji roki limbar se leskeče,
Znamnje je deviške čistosti,
Ki ti serce čednosti cveteče
Dviga nad minljive vse stvari,
Božja je ljubezen dušo vnela
Tvojo, ki si stvarnika spoznal,
Vedno ti je v serci plamenela,
Žive dni Bogu si zvest ostal.

Rajsko je veselje za Te bilo
K Jezusu hiteti pred altar,
Tu si najdel duši tolažilo,
Tu netil ljubezni svete žar;
Večkrat Jezusa sprejeti, bile
So ti najgorečnejše želje,
Kadar želje so se ti spolnile,
Radost je polnila ti sercé.

Preiskreno si častil Marijo,
Njo slaviti vedno hrepnel,
Čednost njenih rajsko lepotijo
V serci, v ustih si povsod imel;
Jo Brezmadežano poslaviti,
Slišati presladko nje ime,
Ji častilcev novih pridobiti,
Serčne Tvoje bile so želje.

Malo lét, pa časa si obilo
Spolnil, v raju zdaj se veseliš,
Vživaš neizmérjeno plačilo,
S trumo čistih Jagnjetu slediš,
Poješ pesem, ki jo slavno peti
Zna deviško čisti rod samó,
Limbar v roki se ti solnčno sveti
Venec slavni ti krasí glavó.

Oh! ozri iz rajske se višave,
Iz dežele večnega mirú
Na nas v solzne se ozri nižave,
V kraj terpljenja, boja in strahú;
Sprosi, da bi sveto vsi živeli,
Kot, Alojzij, zgled nas tvoj učí,
Jagnjetu, da bi vsi slavo peli,
V rajski dom presrečni vsi prišli.

Za dom in šolo.

Koliko premore otrok, kateri pozná skrivnost zatajevanja.

Čemu post že v otročjih letih, ko otrok k temu še po zapovedih ni vezan? Kdor hoče kdaj kaj posebne biti in delati, mora zgodaj začeti z zatajevanjem. Neki pobožen duhoven je rekel: „Ako hočete spreobrniti kako družino, pripeljite med-njo dušo, ki zná terpeti. Ako hočete doseči, da se duša, ki vam je draga, k Bogu nazaj verne: terpite za-njo.“

Te besede je slišal neki umen otrok v dan svojega prvega sv. Obhajila. Gotovo, da Zveličar, ki je bil prišel stanovat v lepo serčice tega otroka, mu je pojasnil pomen teh mašnikovih beséd. Ta ubogi otroček je imel sam bridko terpljenje, — kdo vé kolikrat je vidil svojo ljubljeno mater jokati se in gotovo ga je kakor žerjavica peklo v mladem serčku, ko je njegov oče tolikrat ves pijan zvečer domú priklél. V dan pa, ko je bila otroku razodeta moč terpljenja, objame mater in ji pravi: „Mati, nič ne marajte: kmali se vam ne bo treba več jokati čez očeta.“

Drugi dan pri kosilu — le samo takrat so bili vsi skupaj — vžije otrok juho in kosec kruha, vsaki drugi jedi pa se odpové.

„Ali si bolan?“ praša mati.

„Ne, ljuba mati.“

„Jej tedaj!“ pravi oče.

„Danes ne, ljubi oče.“

Mislila sta, da to počenja iz svojeglavnosti in menila ga s tim kaznovati, da mu nista branila stradati. — Oče zopet pride pijan domú. Otrok je bil že v postelji, pa ni še spal. Sliši očeta kleti in — začne se jokati. To je bilo pervikrat, da mu je očetova kletev oči s solzami zalila.

Drugi dan pri kosilu se otrok brani kaj družega vžiti, razun kruha in vode. Mater obhaja britkost, očeta lómi nejevolja. „Jaz čem, da jej“, pravi oče jezen.

„Ne“; odgovori otrok stanovitno, „ne bom jedel, dokler Vi pijančevate, dokler Vi kolnete, in dokler se morajo mati jokati. Obljubil sem ljubemu Bogu, z zadovoljnim postom čem sam sebe strahovati, da ljubi Bog ne bo Vas strahoval.“

Oče oči pobesi... Zvečer pride trezen in miren domú; otrok je bil ves ljubeznjiv in dobre volje in pokazal je, da mu jed prav dobro diši.

Navada je pa očeta še enkrat zapeljala, da se je napil; otrok se zopet začne postiti. To pot si oče ne upa več prašati, le debela solza mu je po licu stekla, jenjal je jesti; tudi mati se začne jokati; otrok sam ostane miren. Oče vtane, objame otroka in praša: „Ali bi ti vselej tako storil?“

„Bi, oče, dokler ne umerjem, ali se Vi ne spreobrnete.“

„Ne, otrok; tvoja mati se gotovo več ne bo jokala zaradi mene,“ — je bil odgovor očetov; — upajmo, da je bil mož beseda.

Kdo, povejte mladi in stari, bi ne želel tako goreč za dobro, tako priprosto nedolžen biti, kakor je bil ta otrok? Kako lepa in ljubeznjiva je taka brezmadežna mladost! Spoznajte to srečo, otroci; molite za svoje ljube starše, posebno če so vdani pijanosti, kletvi, brezvéri ali kaki drugi pregrehi, bežite pa tudi sami pred vsem, kar bi vaše serce oskrnilo, vašo ljubezen do Jezusa skalilo ali celo ugasilo.

Cvet in sad zveste molitve.

Zahvale.

Št. 1. Prosim, draga „Danica“, za nekoliko prostorčka, da izrečem serčno zahvalo Naši ljubi Gospej presv. Serca za zadobljeno zdravje moje sestre po opravljeni devetdnevni.

Iz Dolenjskega.

Št. 2. V molitev brat. N. lj. G. presv. Serca priporočeni zakonski oče, And. Fajfar v Podbrezji, je bil bolan blizo eno leto na očéh. V tej bolezni je rabil mnogo zdravil, pa vse ni nič pomagalo; čedalje huje mu je protila ta nevarnost. Opravljale so se ss. maše

zanj, opravljal je tudi devetdnevnicu. Binkoštno praznike se je podal v bolnišnico v Gradec; tukaj v Ljubljani smo pa se zmenili, štiri osebe, da smo opravljali devetdnevnicu v čast Naše ljube Gospé presv. Serca, služila se je med tem časom tudi ena sv. maša na altarju N. lj. G. za zdravje oči, ako bi bilo Bogu in Mariji Devici v čast in njemu v častni in večni prid. Priporočili smo mu, naj tudi sam stori, kar je njemu mogoče, in mi mu bodemo pomagali z molitvijo. Deveti dan, 30. maja, ravno proti koncu devetdnevnic pa je po rabi zdravniške pomoči spregledal na eno oko. Bil je toliko vesel enega očesa, da se ne more dopovedati. Tudi na drugo je upanje, da bode ozdravel. Ko je prišel iz Gradca domu v Ljubljano, je prenočeval pri svoji sestri in od veselja ni skorej nič spal, ampak molil je iz hvaležnosti do Boga in Marije Device, kakor tudi do vseh svojih prijateljev, kateri so se kolikaj spomnili v svojih molitvah za njega. On to pomoč pripisuje mogočni priprošnji Naše ljube Gospé presv. Serca Jezusovega, ktera bodi češena brez mere.

Št. 3. Serčna zahvala N. lj. G. presv. Serca za pridobljeno posebno pomoč vdanosti v Božjo voljo neki deklici, ki je te dni po opravljeni 9dnevnicu vsa zadovoljna v boljši življenje se preselila.

Prošnje.

Št. 1. Neka oseba v hudih dušnih stiskah se zvesto priporoča v bratovsko molitev, da bi bila po posredovanju N. lj. G. presv. Serca rešena, če je Božja volja.

Št. 2. Neka oseba prosi za molitev bratovsko v ta namen, da bi mogla v tako službo priti, da bi bilo tudi za dušne potrebe prav.

Št. 3. Neka mati priporoča z živim zaupanjem svojega bolnega sina za telesno in še posebno za dušno pomoč v bratovsko molitev.

Št. 4. Neki oče živo priporoča svoje otroke, da bi jim Marija sprosil ljubezzen med seboj.

Življenje štirinajsterih pomočnikov v sili.

III. Sv. Erazem, škof in spričevavec.

(Dalje.)

Sveti škof Erazem opravlja v mestu Singidunum-u svojo apostoljsko službo, ter malikovavce v sveti veri podučuje in keršuje, svoje nauke pa s čudeži poterjuje. Tukaj le enega omenimo, ki je bil nagnil ogromno število ljudi sprejeti sv. vero v Kristusa. V tem mestu je živel imeniten, mogočen mož, po imenu Anastazij; smert mu je bila pobrala sinčka; že so ga k pogrebu nesli; Bog je dal Erazmu povelje, naj ga obudi od smerti v zveličanje njegovim staršem in ljudstvu. Erazem teče k grobu in reče: „Anastazij! če veruješ v Jezusa Kristusa Sina Božjega, boš zopet dobil svojega sina živega in zdravega.“ Anastazij mu nato reče: „Mar ti premoreš mojega sina obuditi?“ Erazem mu odgovori: „Ne jaz ne, ampak moj Gospod Jezus Kristus, kteremu služim.“ Atanzij pravi: „Če ga tvoj Gospod Jezus Kristus po tebi obudi v življenje, bom vanj veroval jaz in vsa moja hiša in vse ljudstvo.“ Erazem poklekne na zemljo pred merliča in moli, potem pa reče: „Deček, v imenu Jezusovem vstani!“ Deček berž vstane in z močnim glasom reče: „Resnično, velik je Bog kristjanov! Oče moj! doslej smo bili v zmoti; bogovi, ki smo jih častili, niso nič; vidil sem jih v peklu terpeti brez prenehanja. Velik pa je Bog služabnika Erazma.“ Nato

veruje Anastazij, vsa njegova družina in vse ljudstvo. Okoli 40.000 ljudi se je bilo spreobrnilo, ter je verovalo v Kristusa. Erazem pa je mōlil: „Zahvalim te, moj Gospod Jezus Kristus, ki si svoje ljudstvo pripeljal na pot resnice! Rekel si: „Prositate, in bote prejeli; išite, in bote našli; terkajte, in se bo vam odperlo; zato te ponižno prosim: Blagoslavljalj zdej, o Gospod, svoje ljudstvo, ki si si ga pridobil!“ Glas z nebes se zasliši: Erazem, zvesti hlapec, ki si za-me delal na zemlji, vse, kar le prosiš, bodi ti podeljeno!“ In res je Bog blagoslavljal tisto ljudstvo, ker je vse malike poterlo in stanovitno v sv. veri ostalo. Sedem lét je sv. škof to ljudstvo podučeval in v keršanski veri poterjeval. Ko je previdil, da se bo mōgel od svojih ljubljenih ovčic ločiti, jih je priserčno opominjal in prosil z besedami: „Spolnujte Božje zapovedi, ki ste jih slišali; ohranite v spominji velike dela in čuda, ki jih je Bog med vami delal; bodite stanovitni in zvesti sveti veri v Kristusa.

Hudoben mališki služabnik Prob je cesarju Maksimijanu sporočil, kaj se vse godi v mestu Singidunu, da škof Erazem ljudstvu brani bogovom darovati in da je skorej že vse mesto na njegovi strani. Cesar Maksimijan, zakleti sovražnik kristjanov, v grozovitosti cesarju Dioklecijanu popolnoma enak, ukaže Erazma prijeti in k sebi pripeljati v glavno mesto „Sirmium“, *) kjer je tisti čas bival. Cesar škofa vpraša: „Brezbožnik! kakošne vere si?“ Erazem povzdigne oči v nebo, in nič ne reče. Cesar vanj zareži: „Ti tedaj z menoj nočeš govoriti?“ Zdajci pa ukaže ga v obraz biti. Erazem reče: „O grozovitnež! zakaj preganjaš služabnika živega Boga?“ Cesar ga vpraša: „Kterega boga pa ti spoznavaš?“ Erazem: „Jezusa Kristusa, Sina Božjega.“ Cesar: „Ali ni ta tisti človek, ki so ga v Judeji križali?“ Erazem: „Jaz sem njegov služabnik.“ Cesar: „Če si njegov služabnik, boš mōgel z njim vred umreti.“ Erazem se posmeja, rekoč: „O premočni cesar! z veseljem slišim to. O da bi bil vreden po njegovih stopinjah hoditi! On je za nas svojo kri prelil na križu, in nam je s tem odperl vrata v nebeški raj. Če ti hočeš vanj verovati in ga spoznavati, boš tudi večno srečen.“ Cesar: „Le ti sam vanj verovaj in vsi tebi enaki!“ Erazem: „Prav si govoril, ker si rekel, da naj jas in meni enaki vanj verujemo; res, mi verujemo v njega, ki nas je rešil greha in večne smerti.“ Cesar: „Reši se smerti, ter daruj mojim bogovom!“ Erazem: „Rad bi vidil tvoje bogove, morebiti, da bi vanje veroval.“

Ves vesel gre cesar z ljudstvom vred v tempelj slavnega boga Jupiterja, ter si misli, zmaga je že gotova; toraj dá pripraviti množega orodja z muziko. Tudi Erazma ukaže pripeljati v tempelj. Ko Erazem vse to vidi, zdihuje v svojem sercu, gleda v nebo, ter prosi: „Jezus Kristus, Sin živega Boga, stoj mi na strani ob tej uri, pošlji mi svojega angelja, kateri naj me podpéra v tem boji s hudičem.“ Erazem v tempeljnu se oberne k cesarju, rekoč: „O mogočni cesar! kje je tedaj tvoj bog, ki mi ga veliš moliti?“ Cesar ga prime za roko, in ga pelje k slovečemu maliku Jupiterju, 12 čevljev velikosti, ter mu reče: „To je moj bog, kteremu služim.“ Sveti škof pogleda v malika, kateri se zvali na tla, iz njega pa skoči strašansko zmaj, ki začne malikovavce klati in moriti. Cesar, osramoten in v strahu, beži iz tempeljna in vpije: „Oh, v sméh sem po vsem svojem kraljestvu po človeku, ki se je iz Antiohije k nam priklatil.“ Polovica ljudstva pa vpije: „Sveti služabnik Božji, prosi za nas, da nas ta zmaj ne pokolje!“ Erazem jim reče: „Verujte v Gospoda Jezusa Kristusa, kakor jaz vanj verujem, in nič vam ne more škodovati!“

*) Sedaj Mitrovica.

Erazem zapové smaju, da naj se nobenega ne dotakne. Ko ljudstvo to čudo vidi, jih veliko veruje v Kristusa, in sv. škof jih kersti. Nato Erazem na glas vpije: „Čast Bogu na visokosti in mir ljudem, ki so dobre volje!“ Spreobrnjeni odgovoré: „Amen.“

V mestu „Sirmium-u“ je bilo vse po koncu. Cezar pošlje svoje vojake in jim nkaže z mečem pokončati vse, kateri očitno spoznavajo Kristusa. Tri sto in trideset je bilo umorjenih, ki so se veselili svetemu škofu v molitev priporočali. Erazem jim srečo voši, rekoč: „Srečno hodite v Gospodovem imenu po potu v sveto mesto Božje; kmalo pridem tudi jaz za vami.“ Angelji nebeški so prišli v svetlem oblaku po duše Kristusovih spričevavcev, in so jih peljali v nebesa prepevaje: „Pot pravičnih je ravna, in steza svetnikov je poravnana.“ Sveti škof se je veselil kot dober pastir nad svojimi ovčicami, ki jih je izročil Kristusu v roke.

(Konec nasl.)

Listek za raznoterosti.

Oziroma volitvenih móž z vsih strani poročajo, da povsod po naj večji večini so voljeni verli narodnjaki in se je toraj pri bližnjih volitvah svesto nadjati dobrega izida.

V službo želi v kako duhovsko hišo priti v vsakem oziru zanesljiva in poštena, kakor tudi za vse potrebne dela dobro izurjena oseba, ki je že veliko lét služila v tacihi okolišinah. Preč. gosp. kanonik Fr. Kramar vedó svetovati in pojasniti, kdor bi želel.

Na Berdu je 3. t. m. po kratki bolezni, previden s ss. zakramenti, umerl gosp. Jožef Kersnik, c. kr. okrajni sodnik, ki ga žalujoča družina priporoča v molitev in blagi spomin sorodnikom in prijateljem.

Č. g. Jožef Močilnikar, bivši kapl. in učitelj v Munah (po lastn. naznan.) gre zarad bolezni v začasni pokoj.

Pobotnica. Zbirke „Zgodnje Danice“ v Ljubljani oddane v Severinski pisarnici za katoliške misijone: za afrik. mis. 119 gl. 20 kr.; za Ameriko 2 gl. 50 kr.; za Kino in Japonijo 4 gld. 96 kr. po g. dr. J. Kulavicu. Skup 125 gl. 66 kr.

Na Dunaju, 30. rožnika 1877.

Fr. Therstein, blag.

Milg. Ketteler, neprestrašeni mogunški škof, je povračaje se iz Rima, v Burghausenu tako nevarno zbolel, da je malo upanja za ozdravljenje.

Rimsko. V praznik ss. Petra in Pavla je vrelo nezmerno veliko ljudi v Vatikan. Tri ure so se verstile kočije. — Obravnave med sv. Sedežem in Rusijo se nadaljujejo, kar Rusija razodeva dobro voljo za primérne vravnave.

V Rumuniji je v nekem okraju 92 družin nezedinjenih gerkov h katoličanstvu prestopilo. In to zdaj, ko so Rusi tam! V teh zmedenih časih, ko nobeden ne more gotovo soditi, kako se bodo rusko-turške homatije zmotale, se poterjujejo glasovi: da se želi ruski car zediniti s sv. Očetom v verski zadevi na Poljskem. Rusija hoče zadovoljno storiti in upokojiti Poljsko, v kateri je mogla velik del svoje armade za posadko vzdrževati, in vse to zato, da jo je zarad verskih zadév na berzdi imela. Očitno je zopet, kolika nadnaravna moč je v papeštvu; naj silovitisi cesar primérno spozná pogajati se s papežem v ječi.

Protestanstvo na Švicarskem, kakor piše „Univers“, se razreáuje po ravno tistih življih, kakor anglikanstvo

na Angleškem. Neštevilne podkrivoverstva v tem krivoverstvu se zagnjezdujejo tudi na Švicarskem in raspasti mora reč sama, ki ni od Boga. Tedaj tudi po laži imenovani starokatoličanski „švindl“ švicarskim liberalcem ni nič pomagal.

Poslednje novice. Ob Donovi so Rusi toliko napredovali, da so vstanovili bulgarsko vlado, kakor se naznanja iz Bukarešta. Knez Čerkaski je postal začasni poglavar čez Bulgarijo in ima sedež v Tirnavi, ki je ključ ob cesti čez Balkan. Razpisale se bodo volitve za bulgarski opravní (administrativni) svét. 28. rožn. je šlo zopet 30.000 Rusov čez Donovo. V Dobrudži je boje že 40.000 in tam pričakujejo velikega boja. Ob Donovi je strašno bombardovanje med Rusom in Turkom. Močna turška terdnjava Ruščuk je že tako poškodovana in v toliki nevarnosti, da razen vojaštva, ki se skriva za nasipi, je vse ljudstvo mesto zapustilo; poškodovana je tudi ondotna katoliška cerkev. V Aziji se Rusom še zmeraj slabo godí, posamezne kardela so večkrat premagane od Turkov in se nazaj pomikajo. Bajacet je obdajan od desetkrat večega števíla sovražnikov kot je v terdnjavi Rusov. Vendar Rusi še oblegajo Kars in obdajajo Suhum-Kalè. Pri vsem tem Rusija boje noče, da bi se Rumunija (?) in Serbija vojske vdeležile; v tem pomenu je govoril tudi knez Milan o pričetji skupčine (serbskega državnega zbora). Ruski car je dal oklic do Bulgarov, v katerem obeta pravico do vsih, le zadolženi, od turške vlade ne strahovani trinogi bodo kaznovani. Turški sultan pa tujim vladam v pismu toži Rusa, da so njegovi torpedni čolni razdjali nekaj tergovskih bark z mnogimi mornarji pod turško zastavo — zoper mednarodne pravice. — Černogorcem se ne godí tako hudo, kakor so une dni časniki naznanovali; ravno nasproti so Černogorci — se vé, da pri svojih lastnih velikih zgubah — Turka tako otepli, da se je vse turštvo umaknilo s Černe gore in so Turki zgubili silovito ljudi, konj, orožja itd. Vender natančnih poročil še ni. Sedaj Turk zopet boje z novim napadom žuga.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Č. gosp. Mih. Skubic, bivši fajm. v Poljanici, potem v pokoju, je 25. rožn. umerl v Toplicah. — 2. t. m. pa v frančiškanskem kloštru v Ljubljani vis. čast gosp. P. Salezij Martin Volčič, bivši véliki definator, v drugo provincijal, lektor modroslovja, gvardijan, véliki vizitator mnogih okrajin itd. Rojen je bil v Loški fari na Gorenjskem 6. listopada 1805, v red sv. Frančiška Asiskega pristopil 19. vinotoka 1827, slovesno obljubo storil 8. listopada 1829, mašnik postal 25. kim. 1831. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta: Fara Rovte 9 gl. — Iz M. kronoga po č. g. fajm. 2 gld. 40 kr. — Iz Mozlja 3 gld. — Iz št. Ruperta: 1 celi križavec, 8 gl. ar., 6 po 1/4 gl., 15 frank. v zlatu. — Po preč. g. dek. M. Skubic-u: Dekanijska duhovnja Ribnica 3. rožn. 64 gld.; kuracija Gora 8 gl.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. Pr. P. v št.-L.: Vse opravljeno. — G. L. Rav. na B.: Oddano. — G. K-c v B.: Gratias pro peractis! Poslano oddano. — G. Pr. Kl. na G.: Naročnina oddana založništvu.